



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 20
Warszawa, 22 października 2001 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekty ustaw:

- Prawo o ustroju sądów administracyjnych,
- o postępowaniu przed sądami administracyjnymi,
- **Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.**

Wraz z projektami przedstawiam stanowiska Krajowej Rady Sądownictwa oraz Sądu Najwyższego.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektami ustaw upoważniam Panią Jolantę Szymanek-Deresz Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z poważaniem

(-) Aleksander Kwaśniewski

U S T A W A

z dnia

Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę o postępowaniu przed sądami administracyjnymi**Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa - Prawo o ustroju sądów administracyjnych wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Art. 2. Ustawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Art. 3. Traci moc ustawa z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 75, poz. 853 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 5, Nr 48, poz. 552, Nr 60, poz. 704 i Nr 91, poz. 1008).

Rozdział 2**Zmiany w przepisach obowiązujących**

Art. 4. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w pkt 3 przecinek oraz wyrazy „a także między tymi organami a sądami” skreśla się ;
- 2) w art. 5 w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie :

„2) sądzie administracyjnym - rozumie się przez to sąd administracyjny pierwszej instancji,”;

3) w art. 22 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Spory kompetencyjne między organami samorządu terytorialnego a organami administracji rządowej rozstrzyga sąd administracyjny.”;

4) w art. 65 § 1 otrzymuje brzmienie :

„§ 1. Jeżeli organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego. Przekazanie sprawy do organu właściwego następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.”;

5) art. 66 otrzymuje brzmienie :

„Art. 66. § 1. Jeżeli podanie dotyczy kilku spraw podlegających załatwieniu przez różne organy, organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, uczyni przedmiotem rozpoznania sprawy należące do jego właściwości. Równocześnie zawiadomi wnoszącego podanie, że w sprawach innych powinien wnieść odrębne podanie do właściwego organu, i poinformuje go o treści § 2. Zawiadomienie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

§ 2. Odrębne podanie złożone zgodnie z zawiadomieniem, o którym mowa w § 1, w terminie czternastu dni od daty doręczenia postanowienia uważa się za złożone w dniu wniesienia pierwszego podania.

§ 3. Jeżeli podanie wniesiono do organu niewłaściwego, a organu właściwego nie można ustalić na podstawie danych podania, albo gdy z podania wynika, że właściwym w sprawie jest sąd powszechny, organ, do którego podanie wniesiono, zwraca je wnoszącemu. Zwrot podania następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

§ 4. Organ nie może jednak zwrócić podania z tej przyczyny, że właściwym w sprawie jest sąd powszechny, jeżeli w tej sprawie sąd uznał się już za niewłaściwy. W takim przypadku organ, który uznaje się za niewłaściwy przedstawia sprawę Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między organem a sądem.

§ 5. Wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w § 4, jest niedopuszczalne, jeżeli Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że właściwym w sprawie nie jest sąd powszechny.” ;

- 6) Dział V Rozstrzyganie sporów o właściwość między organami administracji publicznej a sądami powszechnymi skreśla się.

Art. 5. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532 oraz z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322) wprowadza się następujące zmiany :

- 1) po art. 199 dodaje się art. 199¹ w brzmieniu :

„Art. 199¹. §1. Sąd nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się w tej sprawie za niewłaściwe. W tym przypadku sąd, jeżeli uznaje się za niewłaściwy, przedstawia sprawę Sądowi Najwyższemu z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między sądem powszechnym a sądem administracyjnym lub organem administracji publicznej.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie pięciu sędziów. W składzie orzekającym bierze udział dwóch sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

§ 3. O wpłynięciu wniosku Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zawiadamia Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wyznacza sędziów Naczelnego

Sądu Administracyjnego do składu orzekającego rozpoznającego wniosek.

- § 4. Sąd Najwyższy rozpoznaje wniosek na rozprawie. Postanowienie o rozstrzygnięciu sporu o właściwość nie podlega zaskarżeniu oraz wiąże w danej sprawie organy i sądy.
- § 5. Wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w § 1, jest niedopuszczalne, jeżeli Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygnął, że właściwym w sprawie nie jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny.”

2) art. 464 skreśla się ;

3) w art. 781 w § 2 na początku dodaje się wyrazy : „Tytułom egzekucyjnym pochodzącym od sądu administracyjnego oraz ”.

Art. 6. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196, z 1995 r. Nr 141, poz. 692 i Nr 90, poz. 446, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622, Nr 156, poz. 773, z 1997r. Nr 46, poz. 296, Nr 121, poz. 770 i Nr 96, poz. 592, Nr 133, poz. 885, Nr 88, poz. 554 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550 i Nr 62, poz. 718) w art. 87 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W sprawach stwierdzenia nieważności uchwały przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.”

Art. 7. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 75, poz. 471 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 75, poz. 853 oraz z 2000 r. Nr 39, poz. 439 i Nr 94, poz. 1037) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 29 dodaje się ust. 3 w brzmieniu :

„3. Wynagrodzenie adwokata ustanowionego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi na zasadach prawa pomocy wypłaca się ze środków specjalnych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów.”;

2) w art. 58 dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14) określa, na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, wysokość rocznej wpłaty na środki specjalne przeznaczone na

opłacenie wynagrodzeń adwokatów ustanowionych w postępowaniu przed sądami administracyjnymi na zasadach prawa pomocy.”;

- 3) w art. 69 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 8. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (Dz. U. z 1989 r. Nr 27, poz. 148 i Nr 74, poz. 442, z 1991 r. Nr 60, poz. 253, i Nr 111, poz. 480, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 141, poz. 692, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 i 770 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) art. 16 skreśla się.

Art. 9. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145, z 1989 r. Nr 33, poz. 175, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 75, poz. 853 i Nr 83, poz. 931 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 545 i Nr 94, poz. 1037) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 pkt 2 po wyrazach „sądem apelacyjnym” stawia się przecinek oraz dodaje wyrazy „przed sądem administracyjnym”;

- 2) w art. 22³ dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Wynagrodzenie radcy prawnego ustanowionego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi na zasadach prawa pomocy wypłaca się ze środków specjalnych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów.”;

- 3) w art. 31 w ust. 3 oraz w art. 31¹ w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”;

- 4) w art. 60 dodaje się pkt 12 w brzmieniu :

„12) określa, na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, wysokość rocznej wpłaty na środki specjalne przeznaczone na opłacenie wynagrodzeń radców prawnych ustanowionych w postępowaniu przed sądami administracyjnymi na zasadach prawa pomocy.”

Art. 10. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400 i Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 98, poz. 604, Nr 133, poz. 882 i 883 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 131, poz. 860, Nr 155, poz.

1016 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 i Nr 70, poz. 778 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 66, poz. 787 i Nr 109, poz. 1165) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art 36⁷ w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”;
- 2) w art. 38 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Od decyzji w sprawach określonych w ust. 1 urzędnikowi państwowemu mianowanemu przysługuje skarga do sądu administracyjnego.”

Art. 11. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1999 r. Nr 90, poz. 999) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Odmowę, o której mowa w ust. 3, bądź niezachowanie wymogów określonych w tym przepisie można zaskarżyć do sądu administracyjnego w terminie 30 dni; w postępowaniu przed sądem stosuje się odpowiednio przepisy o zaskarżaniu do sądu decyzji administracyjnych.” ;
- 2) w art. 58 ust. 3 skreśla się.

Art. 12. W ustawie z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679 i Nr 124, poz. 782 oraz z 1999 r. Nr 75, poz. 853 i Nr 110, poz. 1255) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 16 w ust. 2 skreśla się wyrazy „,w sprawach z zakresu prawa administracyjnego - Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego ” ;
- 2) w art. 36 w ust. 1 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego ,” oraz skreśla się zdanie drugie.

Art. 13. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, Nr 77, poz. 355, Nr 91, poz. 421 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 81, poz. 406, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 117, poz. 751, 752 i 753, Nr 121, poz. 769, Nr 124, poz. 782 i Nr 133, poz. 882, z 1998 r. Nr 98, poz. 607, Nr 160, poz. 1064 i Nr 162, poz. 1118 i 1125, z 1999 r.

Nr 20, poz. 180, Nr 60, poz. 636, Nr 75, poz. 853, Nr 83, poz. 931 i Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 551, Nr 50, poz. 580, Nr 56, poz. 678, Nr 114, poz. 1193, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314 i 1319) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 29¹ § 1 i § 3 oraz w art. 30 § 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”;
- 2) w art. 83 w § 2 wyrazy „i Naczelnego Sądu Administracyjnego” skreśla się.

Art. 14. W ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 44, poz. 194 i Nr 107, poz. 464, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 43, poz. 163, z 1996 r. Nr 41, poz. 175 i Nr 89, poz. 402, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 75, poz. 467 i 469, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 49, poz. 484 oraz z 2000 r. Nr 103, poz. 1100) w art. 28 w ust. 4 wyrazy „na zasadach i w trybie przewidzianym w Kodeksie postępowania administracyjnego” skreśla się.

Art. 15. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1986 r. - Prawo atomowe (Dz. U. Nr 12, poz. 70, z 1987r. Nr 33, poz. 180, z 1991r. Nr 8, poz. 28, z 1994 r. Nr 90, poz. 418, z 1995 r. Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 88, poz. 554) w art. 59 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 16. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 30, poz. 158, z 1990 r. Nr 20, poz. 120, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 152 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) w art. 14:

- a) w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 „3. Minister właściwy do spraw zdrowia może zaskarżyć do sądu administracyjnego prawomocną uchwałę organu samorządu lekarzy w sprawach, o których mowa w ust. 1.”

Art. 17. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 319) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 33 w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie: „Na decyzje te może być wniesiona skarga do sądu administracyjnego.”;

2) w art. 36 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Od decyzji, o których mowa w ust. 2-5, przysługuje skarga do sądu administracyjnego.”

Art. 18. W ustawie z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 73, poz. 435, z 1990 r. Nr 53, poz. 306, z 1993 r. Nr 47, poz. 213, z 1996 r. Nr 72, poz. 347, z 1997 r. Nr 117, poz. 753 i Nr 124, poz. 782 oraz z 1998 r. Nr 98, poz. 607) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 :

a) w pkt 1 po wyrazach „sądów powszechnych” stawia się przecinek oraz dodaje wyrazy „sądów administracyjnych”,

b) w pkt 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” skreśla się ;

2) w art. 3 w ust. 1 po wyrazach „Naczelnego Sądu Administracyjnego” dodaje się wyrazy „sądów administracyjnych” ;

3) w art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W skład Rady wchodzi: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, dwóch sędziów Sądu Najwyższego, dwóch sędziów sądów administracyjnych, dziesięciu sędziów sądów powszechnych, sędzia sądu wojskowego, czterech posłów, dwóch senatorów, osoba wskazana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Minister Sprawiedliwości.” ;

4) w art. 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Członków Rady spośród posłów wybiera Sejm, spośród senatorów - Senat, spośród sędziów Sądu Najwyższego - zgromadzenia ogólne sędziów tego Sądu, a spośród sędziów sądów administracyjnych - zgromadzenie ogólne sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego wspólnie z przedstawicielami zgromadzeń ogólnych sędziów sądów administracyjnych.”

Art. 19. W ustawie z dnia 5 lipca 1990 r. - Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 51, poz. 297, z 1999 r. Nr 41, poz. 412 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136) w art. 13 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 20. W ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 155, poz. 1015, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 101, poz. 1178 i Nr 110, poz. 1255 oraz z

2000 r. Nr 43, poz. 483, Nr 48, poz. 552, Nr 70, poz. 819 i Nr 116, poz. 1216) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 48 ust. 5 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego” ;
- 2) w art. 82b ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego.” ;
- 3) art. 85 otrzymuje brzmienie:

„Art. 85. Od decyzji ministra właściwego do spraw finansów publicznych wydanych w sprawach określonych w niniejszej ustawie zakładom ubezpieczeń przysługuje skarga do sądu administracyjnego.”

Art. 21. W ustawie z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314, z 1994 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 5, poz. 34 i Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943, oraz z 1998 r. Nr 50, poz. 310, Nr 106, poz. 668, Nr 162, poz. 1115 i 1118, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314) w art. 161 zdanie drugie otrzymuje brzmienie: „Na decyzje przysługuje skarga do sądu administracyjnego.”

Art. 22. W ustawie z dnia 25 października 1990 r. o zwrocie majątku utraconego przez związki zawodowe i organizacje społeczne w wyniku wprowadzenia stanu wojennego (Dz. U. z 1996 r. Nr 143, poz. 661, z 1997 r. Nr 82, poz. 518 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1113) w art. 7 :

- 1) w ust. 3 i 4 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”;
- 2) ust. 5 skreśla się ;
- 3) w ust. 6 wyrazy „Naczelny Sąd Administracyjny” zastępuje się wyrazami „sąd administracyjny”.

Art. 23. W ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 1991 r. Nr 8, poz. 27, z 1995 r. Nr 120, poz. 576, z 1997 r. Nr 60, poz. 369, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 114, poz. 1189) w art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może zaskarżyć prawomocną uchwałę samorządu, podjętą w sprawach, o których mowa w ust. 1, do sądu administracyjnego.”

Art. 24. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 41, poz. 178, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 91, poz. 410, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) w art. 24 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw zdrowia może zaskarżyć do sądu administracyjnego prawomocną uchwałę samorządu pielęgniarek i położnych w sprawach, o których mowa w ust. 2.”

Art. 25. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. Nr 41, poz. 179 i Nr 105, poz. 452, z 1997 r. Nr 43, poz. 272 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) w art. 24 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw zdrowia może zaskarżyć do sądu administracyjnego prawomocną uchwałę samorządu aptekarskiego w sprawach, o których mowa w ust. 1.”

Art. 26. W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, Nr 133, poz. 885 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136) w art. 16 w ust. 3 i art. 19 wyrazy „Naczelnym Sądem Administracyjnym” zastępuje się wyrazami „sądami administracyjnymi”.

Art. 27. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 54, poz. 572 i Nr 83, poz. 931 oraz z 2000 r. Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1103 i Nr 116, poz. 1216) w art. 34a:

- 1) pkt 3 otrzymuje brzmienie: „sądowi administracyjnemu - w razie wniesienia skargi,”;
- 2) pkt 4 skreśla się;
- 3) w pkt 5 lit. b) wyrazy „Naczelnym Sądem Administracyjnym” zastępuje się wyrazami „sądem administracyjnym”.

Art. 28. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 16 w ust. 5 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego.”;
- 2) w art. 150 w ust. 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Do rozpoznania skargi wniesionej do sądu administracyjnego na ostateczne orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych stosuje się przepisy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.”

Art. 29. W ustawie z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. Nr 122, poz. 593, z 1995r. Nr 74, poz. 368, z 1997 r. Nr 98, poz. 604 i Nr 106, poz. 679, oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1124) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2a otrzymuje brzmienie:

„Art. 2a. 1. Obszar właściwości miejscowej kolegium określa, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów, na wniosek Krajowej Reprezentacji Samorządowych Kolegiów Odwoławczych.

2. Organem wyższego stopnia w stosunku do organów samorządu województwa jest kolegium mające siedzibę w mieście będącym siedzibą władz samorządu województwa.”;

2) w art. 6:

a) w ust. 4 zdanie ostatnie otrzymuje brzmienie:

„Sąd administracyjny wyznacza rozprawę w tej sprawie w terminie przypadającym w ciągu 30 dni od dnia przekazania odpowiedzi na skargę.”;

b) w ust. 5 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Przepisów art. 52 ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi nie stosuje się.”;

3) w art. 21 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kontrolę orzecznictwa kolegiów sprawuje sąd administracyjny.” ;

4) art. 22 skreśla się.

Art. 30. W ustawie z dnia 5 stycznia 1995 r. o fundacji - Zakład Narodowy imienia Ossolińskich (Dz. U. Nr 23, poz. 121) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego” ;

2) w art. 15 w ust. 4 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 31. W ustawie z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1070) w

art. 24 w ust. 4 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 32. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 3, z 1997 r. Nr 121, poz. 770 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126) w art. 48 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 33. W ustawie z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189 i z 1997 r. Nr 133, poz. 882) art. 10 skreśla się.

Art. 34. W ustawie z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 88, poz. 554 i Nr 133, poz. 883, z 1999 r. Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 5) w art. 132a w ust. 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 35. W ustawie z dnia 12 września 1996 r. o państwowym nadzorze standaryzacyjnym towarów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (Dz. U. Nr 124, poz. 584) w art. 18 w ust. 6 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 36. W ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza (Dz. U. z 1997 r. Nr 28, poz. 152 i Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 i Nr 64, poz. 729 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 60, poz. 698, Nr 94, poz. 1037 i Nr 120, poz. 1268) w art. 57 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 37. W ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 151e w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego” ;
- 2) w art. 151f w ust. 4 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 38. W ustawie z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji - Centrum Badania Opinii Społecznej (Dz. U. Nr 30, poz. 163) w art. 14 w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 39. W ustawie z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, Nr 57, poz. 618, Nr 62, poz. 681 i Nr 63, poz. 701 oraz z 2000 r. Nr 43, poz. 488 i Nr 50, poz. 600) w art. 7 w ust. 1 pkt 8b otrzymuje brzmienie:

„8b) osoba nie będąca sędzią, ubiegająca się o stanowisko sędziego sądu administracyjnego - Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego.”

Art. 40. W ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 114, poz. 739, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126 oraz z 2000 r. Nr 106, poz. 1118) w art. 65 w ust. 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 41. W ustawie z dnia 17 lipca 1997 r. o szczególnych zasadach postępowania administracyjnego i sądowego w związku z usuwaniem skutków powodzi z lipca 1997 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 494) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 :

- a) w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”,
- b) w ust. 3 wyrazy „Naczelny Sąd Administracyjny” zastępuje się wyrazami „sąd administracyjny” oraz zdanie trzecie skreśla się ;

2) w art. 4 po wyrazach „Naczelny Sąd Administracyjny” stawia się przecinek oraz dodaje wyrazy „sądy administracyjne”.

Art. 42. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 60 w ust. 1 po wyrazach „Naczelnego Sądu Administracyjnego” dodaje się wyrazy „i innych sądów administracyjnych” ;
- 2) w art. 169 w ust. 5 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.
- 3) w art. 194 w ust. 1 zdanie drugie i trzecie zastępuje się zdaniem w brzmieniu: „Na decyzje przysługuje skarga do sądu administracyjnego.”

Art. 43. W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 98, poz. 610, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 110, poz. 1256 oraz z 2000 r. Nr 60, poz. 702) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 65 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego” ;
- 2) w art. 202 w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 44. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 50, poz. 580) w art. 21 w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 45. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062 oraz z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315) w art. 297 w § 1 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) Rzecznikowi Praw Obywatelskich w związku z jego udziałem w postępowaniu przed sądem administracyjnym” ;
- 2) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) Prokuratorowi Generalnemu na wniosek właściwego prokuratora w dziale IV Kodeksu postępowania administracyjnego” ;
- 3) pkt 6 skreśla się.

Art. 46. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939, z 1998 r. Nr 160, poz. 1063 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 11, poz. 95, Nr 40, poz. 399 oraz z 2000 r. Nr 93, poz. 1027, Nr 94, poz. 1037, Nr

114, poz. 1191, Nr 116, poz. 1216, Nr 119, poz. 1252 i Nr 122, poz. 1316) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 145 w ust. 4 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”;
- 2) w art. 147 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 47. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. Nr 140, poz. 940, z 1998 r. Nr 107, poz. 669 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 70 i Nr 60, poz. 702) w art. 28 w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 48. W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041, Nr 119, poz. 1251 i Nr 122, poz. 1315) w art. 173 :

- 1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na rozstrzygnięcia Głównej Komisji Orzekającej w przedmiocie stwierdzenia nieważności, uchylecia prawomocnego rozstrzygnięcia oraz na prawomocne rozstrzygnięcia kończące postępowanie w toku instancji służy skarga do sądu administracyjnego.”

- 2) w ust. 2 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 49. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255) w art. 56 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 50. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016, z 1999 r. Nr 38, poz. 360 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 553) w art. 43 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 51. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o zmianie ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. Nr 162, poz. 1124) art. 2 skreśla się.

Art. 52. W ustawie z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 39, poz. 462) w art. 42 w ust. 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 53. W ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412) w art. 18 w ust. 2 wyrazy „Naczelnym Sądem Administracyjnym” zastępuje się wyrazami „sądem administracyjnym”.

Art. 54. W ustawie z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 72, poz. 802 i Nr 110, poz. 1255) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 74 w ust. 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”;
- 2) w art. 81 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 55. W ustawie z dnia 22 stycznia 2000 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. Nr 15, poz. 179) w art. 17 w ust. 4 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 56. W ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 60, poz. 704) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w pkt 11 wyrazy „Naczelnny Sąd Administracyjny” zastępuje się wyrazami „sąd administracyjny”;
- 2) w art. 31 w ust. 3 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”.

Art. 57. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli wojewoda wydał rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały w sprawie przeprowadzenia referendum, w przypadku uwzględnienia przez sąd administracyjny skargi złożonej na to rozstrzygnięcie, referendum przeprowadza się w

dzień wolny od pracy, w okresie między 30 a 40 dniem od dnia uprawomocnienia się wyroku sądu administracyjnego.”;

2) w art. 20:

a) w ust. 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Sąd administracyjny rozpatruje skargę w terminie 14 dni od dnia wniesienia skargi. Kasację wnosi się w terminie 14 dni.”;

3) w art. 21 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) od dnia uprawomocnienia się wyroku, o którym mowa w art. 20 ust. 3.”;

4) w art. 26 :

a) w ust. 1 wyrazy „Naczelnego Sądu Administracyjnego” zastępuje się wyrazami „sądu administracyjnego”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Sąd administracyjny rozpatruje skargę w terminie 14 dni od dnia wniesienia skargi. Kasację wnosi się w terminie 14 dni.”;

5) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. Referendum przeprowadza się w dzień wolny od pracy w okresie między 30 a 40 dniem od dnia opublikowania postanowienia wojewódzkiego komisarza wyborczego w tej sprawie albo od dnia uprawomocnienia się wyroku sądu administracyjnego, o którym mowa w art. 26 ust. 3.”

Rozdział 3

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 58. Z dniem 1 stycznia 2002 r. tworzy się, w Warszawie i w miejscowościach, w których miały siedziby ośrodki zamiejscowe Naczelnego Sądu Administracyjnego, utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów, sądy administracyjne pierwszej instancji na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1 oraz znosi się ośrodki zamiejscowe Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 59. 1. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego powoła spośród sędziów tego Sądu pełnomocników do organizacji sądów administracyjnych pierwszej instancji, zwanych dalej „pełnomocnikami”.

2. Do czasu powołania prezesów sądów administracyjnych pierwszej instancji na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1, pełnomocnikom powierza się także wykonywanie zadań należących do prezesów tych sądów.

Art. 60.1. Sądy administracyjne pierwszej instancji, utworzone w miejscowościach, w których miały siedziby ośrodki zamiejscowe Naczelnego Sądu Administracyjnego, utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów, wstępują w stosunki prawne związane z nieruchomościami i lokalami zajmowanymi przez te ośrodki oraz przejmują pozostające w ich dyspozycji mienie i środki finansowe.

2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, nie później niż na sześć miesięcy przed rozpoczęciem działalności przez sądy administracyjne pierwszej instancji, odda w trwały zarząd nieruchomości na potrzeby sądu administracyjnego pierwszej instancji w Warszawie.

Art. 61. Krajowa Rada Sądownictwa, nie później niż na trzy miesiące przed rozpoczęciem działalności przez sądy administracyjne pierwszej instancji, przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o powołanie sędziów tych sądów, w liczbie ustalonej przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, spośród kandydatów mających kwalifikacje do zajmowania tych stanowisk, zgłoszonych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 62. Do dnia 1 stycznia 2003 r. funkcje zgromadzeń ogólnych sędziów sądów administracyjnych pierwszej instancji oraz kolegiów tych sądów pełni odpowiednio Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego i Kolegium tego Sądu.

Art. 63.1. Pełnomocnicy, nie później niż na trzy miesiące przed rozpoczęciem działalności przez sądy administracyjne pierwszej instancji, zawiadomią w formie pisemnej pracowników administracyjnych, pomocniczych i obsługi, zatrudnionych w odpowiednich jednostkach organizacyjnych Naczelnego Sądu Administracyjnego, z zastrzeżeniem art. 65, o propozycji dalszego zatrudnienia na określonych stanowiskach w odpowiednich miejscowościach administracyjnych pierwszej instancji oraz o wysokości wynagrodzenia.

2. Pracownicy, którzy przyjmą propozycję dalszego zatrudnienia, o której mowa w ust. 1, stają się z dniem 1 stycznia 2002 r. pracownikami odpowiednich miejscowo sądów administracyjnych pierwszej instancji.

3. Jeżeli na nowym stanowisku wynagrodzenie pracownika jest niższe od pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku, pracownikowi wypłaca się do dnia 30 czerwca 2002 r. wynagrodzenie w dotychczasowej wysokości.

Art. 64. 1. Pracownik, o którym mowa w art. 63, w terminie jednego miesiąca od dnia zawiadomienia przez pełnomocnika o nowym stanowisku oraz wynagrodzeniu, może złożyć pisemne oświadczenie o odmowie dalszego zatrudnienia.

2. Stosunek pracy, z pracownikiem, który złożył oświadczenie o odmowie dalszego zatrudnienia, wygasa w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia oświadczenia.

3. Pracownikowi, o którym mowa w ust. 2, przysługuje odprawa pieniężna wypłacana na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy.

Art. 65. 1. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, nie później niż na trzy miesiące przed rozpoczęciem działalności przez sądy administracyjne pierwszej instancji, zawiadomi w formie pisemnej pracowników administracyjnych, pomocniczych i obsługi zatrudnionych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym o propozycji dalszego zatrudnienia w Naczelnym Sądzie Administracyjnym. W zawiadomieniu należy określić nowe stanowisko oraz wysokość wynagrodzenia.

2. Do pracowników, o których mowa w ust. 1, którzy w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia zawiadomienia przyjęli propozycję dalszego zatrudnienia w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, nie stosuje się przepisów art. 63-64, z wyjątkiem art. 63 ust. 3.

Art. 66. Osoby powołane na stanowiska sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego na podstawie dotychczasowych przepisów pozostają sędziami Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 67. 1. W okresie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego może być przeniesiony przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu, do sądu administracyjnego pierwszej instancji w miejscowości, w której dotychczas pełnił służbę, z pozostawieniem mu prawa do wynagrodzenia i tytułu przysługującego sędziemu Naczelnego

Sądu Administracyjnego; za zgodą sędziego takie przeniesienie jest możliwe również do sądu administracyjnego pierwszej instancji w miejscowości innej niż ta, w której sędzia dotychczas pełnił służbę.

2. Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego przeniesiony do sądu administracyjnego pierwszej instancji, może być przeniesiony ponownie przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego, za jego zgodą, po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu.

Art. 68. 1. Do czasu powołania odpowiedniej liczby sędziów sądów administracyjnych pierwszej instancji, nie dłużej jednak niż w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu, może delegować sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego do pełnienia obowiązków w sądzie administracyjnym pierwszej instancji.

2. Jeżeli sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego nie wyrazi zgody na delegowanie do sądu administracyjnego pierwszej instancji na okres dłuższy niż trzy miesiące w roku, może być przeniesiony przez Krajową Radę Sądownictwa, na wniosek Kolegium Sądu, w stan spoczynku z uposażeniem w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku.

Art. 69. 1. Sprawy, w których skargi zostały wniesione do Naczelnego Sądu Administracyjnego przed dniem 1 stycznia 2002 r. i postępowanie nie zostało zakończone, podlegają rozpoznaniu przez właściwe sądy administracyjne pierwszej instancji na podstawie przepisów o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się dotychczasowe przepisy o wpisie i innych kosztach sądowych.

Art. 70. Ocena prawna wyrażona w orzeczeniu Naczelnego Sądu Administracyjnego, wydanym przed dniem 1 stycznia 2002 r., z zastrzeżeniem art. 71, wiąże w sprawie sąd administracyjny pierwszej instancji oraz organ, którego działanie lub bezczynność były przedmiotem zaskarżenia.

Art. 71. Ocena prawna wyrażona w wydanych przed dniem 1 stycznia 2002 r. uchwałach Naczelnego Sądu Administracyjnego nie wiąże sądu administracyjnego pierwszej instancji rozpoznającego sprawę, o której mowa w art. 69 ust. 1.

Art. 72. W sprawach zakończonych prawomocnym orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego przed dniem 1 stycznia 2002 r., w których nie upłynął termin do wniesienia rewizji nadzwyczajnej do Sądu Najwyższego, strona może, w terminie do dnia 31 marca 2002 r., wnieść kasację do Naczelnego Sądu Administracyjnego na podstawie przepisów o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 73.1. Sąd Najwyższy umorzy postępowanie w sprawach, w których wniesiono rewizje nadzwyczajne od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego, nierozpoznane do dnia 1 stycznia 2002 r.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, strona może, w terminie 30 dni od dnia doręczenia postanowienia Sądu Najwyższego o umorzeniu postępowania, wnieść kasację do Naczelnego Sądu Administracyjnego na podstawie przepisów o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 74. W sprawie o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanym przed dniem 1 stycznia 2002 r. orzeka właściwy sąd administracyjny pierwszej instancji na podstawie przepisów o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 75. Naczelny Sąd Administracyjny umorzy, nierozpoznane do dnia 1 stycznia 2002 r., postępowania prowadzone na podstawie art. 18 ust. 2 oraz art. 49 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 3.

Art. 76. Akta spraw zakończonych prawomocnym orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego przed dniem 1 stycznia 2002 r. przechowuje się, zgodnie z właściwymi przepisami, w odpowiednich sądach administracyjnych pierwszej instancji.

Art. 77. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., z wyjątkiem przepisów art. 59 ust. 1, art. 60 ust. 2, art. 61, art. 63 ust. 1, art. 64 i 65, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę o postępowaniu przed sądami administracyjnymi określa terminy i zasady wejścia w życie ustaw wprowadzających dwuinstancyjne sądownictwo administracyjne (nowy ustrój sądów administracyjnych oraz procedurę), a także zmiany w licznych obowiązujących ustawach podyktowane koniecznością ich dostosowania do nowego modelu sądownictwa administracyjnego.

I. W rozdziale pierwszym został określony termin wejścia w życie ustaw określających ustrój sądów administracyjnych i postępowanie przed tymi sądami. Ustawy te - stosownie do art. 236 ust. 2 Konstytucji - mają być uchwalone przed upływem 5 lat od dnia wejścia w życie Konstytucji. Oznacza to, że termin uchwalenia tych ustaw upływa z dniem 17 października 2002 r. Wiele racji przemawia za tym, że ustawy te powinny być uchwalone i wejść w życie wcześniej. W szczególności przemawia za tym obecny stan sądownictwa administracyjnego. Dotychczasowy model sądownictwa administracyjnego, obejmujący Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznający wszystkie sprawy w postępowaniu jednoinstancyjnym, zawiera ograniczenia uniemożliwiające opanowanie wzrastającego systematycznie wpływu spraw, co powoduje wydłużanie się czasu oczekiwania na załatwienie spraw oraz wzrost liczby spraw zaległych. Jednym sposobem na zasadniczą zmianę tego stanu rzeczy jest wprowadzenie reformy sądownictwa administracyjnego. Proponując wejście w życie ustaw od dnia 1 stycznia 2002 r., przyjmuje się założenie, że ustawy te zostaną uchwalone w połowie 2001 r., co zapewni półroczne *vacatio legis* oraz stworzy warunki wykonywania czynności przygotowawczych do wdrożenia reformy sądownictwa administracyjnego w całym 2001 r.

II. 1. Rozdział 2 projektu obejmuje przepisy zmieniające obowiązujące ustawy, w takim tylko zakresie, w jakim jest to konieczne z uwagi na nowy ustrój sądów administracyjnych oraz zasady postępowania przed sądami administracyjnymi. Przyjęto założenie, że z reformą sądownictwa administracyjnego nie należy łączyć innych zamierzeń reformatorskich, które nie są konieczne dla wprowadzenia reformy sądownictwa administracyjnego, ażeby nie pogłębiać trudności i nie zwiększać kosztów, które będą towarzyszyć reformie sądownictwa administracyjnego. Dlatego też z reformą sądownictwa

administracyjnego, nie należy wiązać szerszej nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego, czy zmian strukturalnych w organach administracji publicznej (tak rządowej jak i samorządowej). Ewentualna, szersza nowelizacja Kodeksu postępowania administracyjnego powinna być przedmiotem odrębnych analiz.

2. Proponowane zmiany w obowiązujących ustawach mają przede wszystkim na celu dostosowanie przepisów tych ustaw do nowego rozwiązania polegającego na tym, że sprawy z zakresu kontroli działalności administracji publicznej rozpoznają sądy administracyjne pierwszej instancji, zaś Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów administracyjnych pierwszej instancji. Dlatego też w tych ustawach, które zawierają przepisy szczególne o zaskarżaniu określonych aktów do Naczelnego Sądu Administracyjnego konieczne jest wprowadzenie zmian polegających na przyjęciu unormowania, że w takich przypadkach skargę wnosi się do sądu administracyjnego, którym jest sąd administracyjny pierwszej instancji. Dla zmian tego rodzaju przyjęto formułę zastępowania wyrazów „Naczelny Sąd Administracyjny” wyrazami „sąd administracyjny”.

3. Dalej idące zmiany w obowiązujących ustawach dotyczą takich spraw, których unormowanie w określony sposób jest spowodowane przyjętymi rozwiązaniami ustrojowymi i proceduralnymi.

a) Zmiany w Kodeksie postępowania administracyjnego (art. 4 pkt 1, 5 i 6 projektu) wraz ze zmianami w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 5 projektu) oraz proponowanymi przepisami art. 58 ust. 4 i 5 i art. 286-290 projektu ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi - dotyczą postępowania w przypadku, gdy organy administracji publicznej nie są właściwe do rozpoznania sprawy z tej przyczyny, że właściwy jest sąd powszechny oraz rozstrzygnięcia ewentualnych sporów w tym przedmiocie. Z uwagi na poddanie organów administracji publicznej kontroli sądów administracyjnych oraz całkowitą odrębność sądów administracyjnych od sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, konieczne jest przyjęcie innego modelu orzekania w przypadku, gdy organ administracji publicznej nie jest właściwy do rozpoznania sprawy z tej przyczyny, że właściwy jest sąd powszechny oraz rozstrzygnięcia sporów o właściwość między organami administracji publicznej a sądami powszechnymi. Dotyczy to także relacji między sądami powszechnymi a sądami administracyjnymi pierwszej instancji oraz między Sądem Najwyższym a Naczelnym Sądem Administracyjnym.

W proponowanym rozwiązaniu tego problemu przyjęto założenie, że zasady postępowania w tym przedmiocie powinny zapewnić szybkie i wiążące rozstrzygnięcie, czy określona sprawa podlega rozpoznaniu przez organy administracji publicznej oraz objęta jest właściwością sądów administracyjnych, czy też należy do właściwości sądów powszechnych. Sporów kompetencyjnych w takich przypadkach nie może rozstrzygać, tak jak dotychczas Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, ani też Sąd Najwyższy, z uwagi na określone w Konstytucji relacje między Sądem Najwyższym a sądami administracyjnymi. Proponowane rozwiązania zakładają przyjęcie analogicznych zasad w postępowaniu administracyjnym, w postępowaniu cywilnym oraz w postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Istota tego rozwiązania polegałaby na tym, że w razie uznania się przez sąd powszechny za niewłaściwy do rozpoznania określonej sprawy z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej, organ administracji publicznej, który kwestionuje swoją właściwość do załatwienia tej sprawy byłby zobowiązany do przedstawienia sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu o właściwość. W takim przypadku wiążące rozstrzygnięcie podejmowałby Naczelny Sąd Administracyjny w składzie pięciu sędziów, z tym że w składzie orzekającym brałoby udział dwóch sędziów Sądu Najwyższego wyznaczonych przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Takie postępowanie miałoby zastosowanie także w sytuacji gdy sąd administracyjny pierwszej instancji kwestionuje swoją właściwość do rozpoznania sprawy, w której uprzednio sąd powszechny uznał się za niewłaściwy. Natomiast w przypadku, gdy organ administracji publicznej albo sąd administracyjny pierwszej instancji uznał się za niewłaściwy do rozpoznania sprawy z tej przyczyny, że właściwym w sprawie jest sąd powszechny, sąd powszechny, który kwestionuje swoją właściwość do rozpoznania sprawy byłby zobowiązany przedstawić sprawę Sądowi Najwyższemu z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu o właściwość. Wiążące rozstrzygnięcie podejmowałby wówczas Sąd Najwyższy w składzie pięciu sędziów, z tym że w składzie orzekającym brałoby udział dwóch sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego wyznaczonych przez Prezesa NSA. Wystąpienie z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu o właściwość przez organ administracji publicznej, sąd administracyjny pierwszej instancji albo sąd powszechny byłoby wyłączone w sprawie, w której Sąd Najwyższy albo Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygały już w tej sprawie.

Przepisy dotyczące tej problematyki w zakresie dotyczącym organów administracji publicznej zostały zamieszczone w proponowanym § 4 i 5 art. 66 K.p.a. (art. 4 pkt 5 projektu). W związku z tym ulega skreśleniu dział V K.p.a. (art. 4 pkt 6 projektu) oraz zmienia się brzmienie pkt 3 w art. 1 K.p.a. (art. 4 pkt 1 projektu) przez wykreślenie wyrazów „a także między tymi organami a sądami”, ponieważ w K.p.a. nie będzie przepisów normujących postępowanie w sprawach rozstrzygania sporów o właściwość między organami administracji publicznej a sądami powszechnymi. W związku z tymi zmianami pozostają

proponowane zmiany w § 1 art. 65 oraz w art. 66 § 1-3 K.p.a. Zmiany te polegają na nadaniu czynnościom przekazania sprawy do organu właściwego, zawiadomienia o wniesieniu odrębnego podania do organu właściwego oraz zwrotu podania - formy postanowienia, na które służy zazalenie (na postanowienie w tym przedmiocie przysługiwałaby skarga do sądu administracyjnego). Taka forma tych czynności jest konieczna z uwagi na przyjęty model rozstrzygania sporów o właściwość.

b) Zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 5 pkt 1 i 2 projektu) dotyczą włączenia do tego Kodeksu przepisów regulujących rozstrzygnięcie sporów o właściwość omówionych w poprzednim punkcie, w przypadku gdy spór taki podejmuje sąd powszechny (proponowany art. 199¹). Konsekwencją przyjęcia tego rozwiązania jest skreślenie art. 464 K.p.c. (art. 5 pkt 2 projektu).

Zaproponowano także zmianę w art. 781 K.p.c. z uwagi na konieczność usunięcia wątpliwości, iż niektóre orzeczenia sądów administracyjnych mogą być podstawą egzekucji sądowej. Oznacza to potrzebę wyraźnego stwierdzenia, że orzeczenia takie są tytułami egzekucyjnymi oraz że tytułom takim klauzulę wykonalności nadaje sąd rejonowy właściwości ogólnej dłużnika (art. 5 pkt 3 projektu).

c) Proponowane zmiany w ustawie - Prawo o adwokaturze (art. 7 projektu) oraz w ustawie o radcach prawnych (art. 9 projektu) pozostają w związku z nowymi rozwiązaniami dotyczącymi korzystania przez strony w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z bezpłatnego zastępstwa przez adwokatów i radców prawnych oraz opłacania wynagrodzeń adwokatów i radców prawnych w takich przypadkach ze środków specjalnych, przyjętymi w projekcie ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (art. 15) oraz w projekcie ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Z uwagi na to, że stronami w sprawach objętych właściwością sądów administracyjnych są często osoby ubogie (sprawy bezrobotnych, z zakresu pomocy społecznej), a także z uwagi na wprowadzenie „przymusu adwokackiego” w postępowaniu kasacyjnym, konieczne jest przyjęcie rozwiązań umożliwiających szerokie korzystanie przez strony, które nie są w stanie ponieść kosztów zastępstwa procesowego z bezpłatnej pomocy adwokatów i radców prawnych. Według proponowanych rozwiązań strona, której przyznane zostało prawo pomocy (zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych, ustanowienie adwokata, radcy prawnego) powinna mieć prawo wyboru adwokata lub radcy prawnego, zaś adwokat (radca prawny), który podejmie się prowadzenia sprawy takiej strony powinien mieć prawo do otrzymania wynagrodzenia od chwili przyjęcia pełnomocnictwa. Koszty nieopłaconej przez stronę pomocy prawnej świadczonej przez adwokatów (radców prawnych) byłyby wypłacane ze

środków specjalnych utworzonych w sądach administracyjnych. Środki specjalne byłyby tworzone z części dochodów pochodzących z opłat sądowych oraz z wpłat rocznych wnoszonych przez korporacje adwokatów i radców prawnych.

Zmiany w art. 29 ustawy - Prawo o adwokaturze (art. 7 pkt 1 projektu) oraz w art. 22³ ustawy o radcach prawnych (art. 9 pkt 2 projektu) normują kwestię wypłacania wynagrodzeń adwokatów i radców prawnych ustanowionych w postępowaniu przed sądami administracyjnymi na zasadach prawa pomocy ze środków specjalnych. Natomiast zmiany w art. 58 - Prawo o adwokaturze (art. 7 pkt 2 projektu) i w art. 60 ustawy o radcach prawnych (art. 9 pkt 4 projektu) regulują, że wysokość wpłaty rocznej na środki specjalne przeznaczone na opłacenie wynagrodzeń adwokatów i radców prawnych, określałaby odpowiednio Naczelna Rada Adwokacka i Krajowa Rada Radców Prawnych, na wniosek Prezesa NSA, który sporządza roczny plan finansowy obejmujący przychody i wydatki środków specjalnych.

d) W ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa (art. 18 projektu) zmiany polegają na wprowadzeniu do składu KRS dwóch sędziów sądów administracyjnych (obecnie członkiem Rady jest jeden sędzia wybierany przez zgromadzenie ogólne sędziów NSA). Utworzenie nowej dwuszczeblowej struktury sądów administracyjnych oraz znaczne zwiększenie liczby sędziów sądów administracyjnych wymaga zwiększenia reprezentacji sędziów sądów administracyjnych w KRS. Członków w KRS spośród sędziów sądów administracyjnych będzie wybierać zgromadzenie ogólne sędziów NSA wspólnie z przedstawicielami zgromadzeń ogólnych sędziów sądów administracyjnych pierwszej instancji.

e) Zmiany w ustawie o samorządowych kolegiach odwoławczych (art. 29 projektu) oraz ustawie o zmianie ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych (art. 51 projektu) dotyczą przede wszystkim określenia właściwości miejscowej samorządowych kolegiów odwoławczych. Z uwagi na przyjętą w projekcie Prawa o ustroju sądów administracyjnych strukturę organizacyjną sądownictwa administracyjnego nie ma żadnego uzasadnienia określanie właściwości kolegiów poprzez odesłanie do właściwości sądów administracyjnych pierwszej instancji. Dlatego też proponuje się w nowym brzmieniu art. 2^a ust. 1 ustawy o sko (art. 29 pkt 1 projektu) przyjęcie unormowania, że obszar właściwości miejscowej kolegium określa Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia. Oznacza to skreślenie art. 2 w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o zmianie ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych (art. 51 projektu).

Ponadto proponuje się skreślenie art. 22 w ustawie o sko (art. 29 pkt 4 projektu), ponieważ z uwagi na dwuinstancyjne postępowanie sądowe znosi się instytucję pytań prawnych kierowanych do NSA przez kolegia.

III. Wejście w życie projektowanych przepisów wprowadzających dwuinstancyjne postępowanie przed sądami administracyjnymi wiąże się przede wszystkim z utworzeniem i podjęciem działalności przez sady administracyjne pierwszej instancji. W projekcie ustawy /art. 58 i następane/ przyjęto, że rozwiązaniem najtańszym i najbardziej efektywnym, pozwalającym na płynne wdrożenie reformy, będzie utworzenie sądów administracyjnych pierwszej instancji w tych miejscowościach, w których mają siedziby istniejące dotychczas ośrodki zamiejscowe NSA oraz dodatkowo w Warszawie. Zmiana funkcji NSA, który będzie sądem drugiej instancji, oznacza bowiem zniesienie ośrodków zamiejscowych NSA utworzonych na podstawie ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, w drodze rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 listopada 1998 r. W projekcie ustawy nie przewiduje się tworzenia ośrodków zamiejscowych NSA. Przyjmuje się przy tym założenie, że przed wejściem w życie reformy, poza istniejącymi już 10 ośrodkami zamiejscowymi NSA, zostaną utworzone jeszcze 2 ośrodki zamiejscowe dla województwa warmińsko-mazurskiego w Olsztynie oraz dla województwa kujawsko-pomorskiego (w Toruniu albo Bydgoszczy).

Mając na uwadze wpływ skarg w sprawach administracyjnych w ostatnich latach, można szacować, że wpływ spraw w pierwszych latach po utworzeniu sądów administracyjnych pierwszej instancji będzie kształtował się na poziomie od 60.000 do 80.000 spraw rocznie. Podstawę do przyjęcia takiego założenia stanowi analiza wpływu spraw do NSA w latach 1995 - 1998 /w 1995 r. - 41.165 skarg, w 1996 r. - 45.838, w 1997 r. - 59.765, w 1998 r. - 62 297/, z której wynika, że w kolejnych latach liczba spraw wnoszonych do sądu administracyjnego rośnie (należy zakładać, że mniejszy wpływ skarg w 1999 r. nie świadczy o trwałej zmianie tej tendencji). Przyjęto także założenie, iż utrzymana zostanie zasada dwuinstancyjnego postępowania administracyjnego w sprawach załatwianych w drodze decyzji administracyjnej, co oznacza, że w tych sprawach skarga do sądu administracyjnego może być wniesiona po wyczerpaniu środków odwoławczych w postępowaniu administracyjnym. Szacunki co do wpływu skarg do sądów administracyjnych potwierdzają badania Instytutu Spraw Publicznych. Według badań tego Instytutu w drugiej instancji w postępowaniu administracyjnym jest wydawane ponad 253.000 rozstrzygnięć rocznie, od których przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Praktycznie jednak jest zaskarżane do sądu administracyjnego około 20% takich rozstrzygnięć, co oznacza wpływ do sądu administracyjnego ponad 50.000 skarg rocznie na decyzje administracyjne. Należy przy tym jednak uwzględnić, że do

sądu administracyjnego są zaskarżane także inne akty i czynności oraz wnoszone są skargi na bezczynność.

Przedstawiony szacunkowo wpływ spraw do sądów administracyjnych pierwszej instancji uzasadnia utworzenie już w momencie rozpoczęcia wdrażania reformy 12 lub 13 sądów administracyjnych. Średni wpływ spraw do sądu administracyjnego będzie kształtował się na poziomie od 5.000 do 6.600 spraw rocznie. Tworzenie większej liczby sądów już na początku wprowadzania reformy wiązałoby się z poniesieniem dodatkowych nakładów budżetowych, gdyż koszty utworzenia nowego sądu są znaczne. Można zaś założyć, że przy odpowiedniej liczbie sędziów oraz pracowników administracyjnych i obsługi 12 lub 13 sądów administracyjnych pierwszej instancji opanuje wpływ spraw, przy czym termin oczekiwania na załatwienie sprawy nie będzie przekraczał 6 miesięcy. Kierując się tymi przesłankami przyjęto w projekcie, przy założeniu, że w 2001 r. utworzone zostaną 2 dalsze ośrodki zamiejscowe NSA, że 12 sądów administracyjnych powstanie na bazie zniesionych ośrodków zamiejscowych NSA: w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach z siedzibą w Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie i Wrocławiu oraz w Olsztynie i Toruniu (albo Bydgoszczy). Konieczne natomiast będzie utworzenie dodatkowo sądu administracyjnego w Warszawie dla województwa mazowieckiego. Jeżeli w 2001 r. nie zostałyby utworzone ośrodki zamiejscowe NSA w Olsztynie i Toruniu (albo w Bydgoszczy), konieczne będzie także utworzenie sądu administracyjnego w Toruniu (Bydgoszczy) dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz w Olsztynie dla województwa warmińsko-mazurskiego. Przyjęcie takiego rozwiązania oznacza, że 3 sądy obejmowałyby obszar 2 województw: sąd w Krakowie - województwa małopolskie i świętokrzyskie, sąd w Poznaniu - województwa wielkopolskie i lubuskie, sąd we Wrocławiu - województwa dolnośląskie i opolskie.

W związku z tym zaprojektowano przepisy końcowe, według których sądy administracyjne pierwszej instancji utworzone w miejscowościach, w których działały zniesione ośrodki zamiejscowe NSA wstąpią w stosunki prawne po tych ośrodkach co do lokali, mienia i środków finansowych /art. 60 projektu/. Projekt przewiduje powołanie przez Prezesa NSA pełnomocników do organizacji sądów administracyjnych pierwszej instancji, którzy do czasu powołania prezesów tych sądów będą pełnił ich funkcje.

Pracownicy administracyjni i obsługi dotychczas zatrudnieni w NSA, którzy nie otrzymają propozycji dalszego zatrudnienia w NSA albo takiej propozycji nie przyjmą, będą zatrudnieni na odpowiednich stanowiskach w sądach administracyjnych pierwszej instancji (art. 63-64 projektu). W odniesieniu do tej grupy pracowników projekt przewiduje wyrównanie wynagrodzenia do wysokości dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia przez okres 6 miesięcy oraz w razie odmowy dalszego zatrudnienia odprawę pieniężną

wypłacaną na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy.

Przyjmując, że wpływ skarg do sądów administracyjnych będzie kształtował się już w pierwszym roku ich działalności na poziomie 80.000 skarg rocznie, w sądach tych powinno być zatrudnionych 400 sędziów oraz 800 pracowników administracyjnych i obsługi. Równocześnie zakłada się, że z uwagi na inny zakres zadań NSA, około 160 sędziów NSA będzie orzekało w sądach administracyjnych pierwszej instancji bądź to na podstawie przeniesienia, bądź to na podstawie delegowania /w art. 67 i 68 projektu zaproponowano w związku z tym odpowiednie uprawnienia Prezesa NSA/. Oznacza to, że w pierwszym roku działalności sądów administracyjnych pierwszej instancji powinno być powołanych 236 sędziów do tych sądów oraz powinno być zatrudnionych dodatkowo 472 pracowników administracyjnych i obsługi. Przyjmując, że w początkowym okresie działalności sądów administracyjnych pierwszej instancji dopiero tworzony będzie korpus sędziów, zaproponowano rozwiązanie, aby funkcje zgromadzeń ogólnych sędziów tych sądów i kolegiów w okresie do 1 stycznia 2003 r. pełniły Zgromadzenie Ogólne Sędziów i Kolegium NSA /art. 62 projektu/.

Według projektu /art. 69/ z dniem podjęcia działalności przez sądy administracyjne pierwszej instancji, sądy te będą właściwe do rozpoznania spraw, w których skargi zostały wniesione przed wejściem w życie ustawy i postępowanie nie zostało zakończone. Z kolei, z uwagi na przepis art. 236 ust. 2 zdanie drugie Konstytucji RP, zaproponowano przepis /art. 72 projektu/, że w sprawach zakończonych prawomocnym orzeczeniem NSA przed wejściem w życie ustawy, w których nie upłynął termin do wniesienia rewizji nadzwyczajnej strona może wnieść kasację do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Natomiast w art. 73 projektu przyjęto rozwiązanie, że Sąd Najwyższy umorzy postępowania w sprawach, w których nie rozpoznano rewizji nadzwyczajnych, ponieważ z dniem wejścia w życie ustaw, wygasa kompetencja Sądu Najwyższego w tych sprawach. Wymaga rozwiązania również problem związania sądów uchwałami w sprawach, które nie zostały zakończone przed wejściem w życie ustawy i będą podlegały dalszemu rozpoznawaniu na podstawie przepisów nowej procedury. Proponuje się, ażeby z uwagi na inny system środków odwoławczych i pominięcie instytucji wyjaśnienia wątpliwości prawnych na wniosek sądu pierwszej instancji, przyjęc rozwiązanie, że uchwały podjęte w takich sprawach nie będą miały mocy wiążącej (art. 71 projektu). Podlegałyby także umorzeniu niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy postępowania o wyjaśnienie wątpliwości prawnych oraz postępowania o udzielenie odpowiedzi na pytania prawne samorządowych kolegiów odwoławczych (art. 75).

IV. Wejście w życie projektowanych przepisów pociąga za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa, dodatkowe w stosunku do dotychczasowych wydatków budżetowych NSA, związane przede wszystkim z:

1. zatrudnieniem 236 sędziów sądów administracyjnych pierwszej instancji oraz dodatkowo 472 pracowników administracyjnych i obsługi,
2. poniesieniem zwiększonych wydatków pozapłacowych na funkcjonowanie 12 (13) sądów administracyjnych z uwagi na zwiększony stan zatrudnienia w tych sądach w porównaniu z dotychczasowym zatrudnieniem w NSA,
3. adaptowaniem dla potrzeb sądów od podstaw 2 obiektów na siedziby sądów administracyjnych w Warszawie i Olsztynie.

Obliczając wydatki uwzględniono wskaźniki przyjęte przy opracowywaniu projektu ustawy budżetowej na rok 2001. Jest oczywiste, że gdyby projektowane przepisy wchodziły w życie w 2002 roku, należałoby dokonać przeliczenia wydatków przyjmując korygujące wskaźniki na rok 2002.

Określając środki na wynagrodzenia i pochodne w skali rocznej w odniesieniu do sędziów przyjęto prognozowaną kwotę bazową, mnożnik tego wynagrodzenia taki jak dla sędziów sądów apelacyjnych, wskaźnik wzrostu wynagrodzenia z tytułu dodatku za wysługę lat i dodatków funkcyjnych. Ponadto należało uwzględnić wydatki na nagrody jubileuszowe oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne tzw. trzynastki, a także „pochodne” od wynagrodzeń sędziów, które są ponoszone, jeżeli stosunek służbowy sędziego ulegnie rozwiązaniu. Tak obliczone środki na wynagrodzenia sędziów stanowią kwotę około 21.415.000 zł.

Środki na wynagrodzenia i pochodne pracowników administracyjnych i obsługi w skali rocznej z tytułu zatrudnienia dodatkowo w sądach administracyjnych pierwszej instancji 472 osób obliczono na kwotę około 21.201.000 zł. Wyliczając tę kwotę uwzględniono przeciętne wynagrodzenie po ubruttowaniu, środki na dodatkową nagrodę roczną tzw. trzynastkę, a także pochodne od wynagrodzeń.

Łącznie środki na wynagrodzenia sędziów i pracowników wyniosą około 42.600.000 zł.

Zwiększone zatrudnienie w sądach administracyjnych o 708 etatów /236 etatów sędziowskich i 472 etatów pracowników administracyjnych/ powoduje zwiększone wydatki pozapłacowe na bieżące funkcjonowanie sądów /wydatki te obejmują między innymi zakupy materiałów biurowych, zakupy odtworzeniowe wyposażenia, usługi telekomunikacyjne, pocztowe, komunalne, opłaty za energię, podróże służbowe, odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, pożyczki mieszkaniowe dla sędziów/. Przyjmując, że w budżecie NSA na rok 2000, przy zatrudnieniu wynoszącym 724 etaty, wydatki, o których mowa określono w wysokości 30.214.000 zł, wydatki te z tytułu zwiększenia

zatrudnienia o 708 etatów wynosiłyby 27.196.000 zł. Należy jednak przyjąć, że nie wszystkie wydatki wzrastają proporcjonalnie do zwiększonego zatrudnienia. Można jednak szacować, że byłby to wzrost wydatków rzędu 90% wyliczonej kwoty, co uzasadnia określenie wydatków z tego tytułu na kwotę około 24.400.000 zł. Do tego należy doliczyć wydatki na wynajem dodatkowych powierzchni biurowych dla sądów w wysokości 8.500.000 zł. Łącznie zwiększone wydatki bieżące wyniosą 32.900.000 zł.

Uruchomienie 13 sądów administracyjnych pierwszej instancji związane jest z poniesieniem także wydatków jednorazowych na remonty i adaptacje budynków sądowych oraz ich wyposażenie, a także wydatki na zakup i budowę (lub rozbudowę) budynków sądowych. Chodzi tu o dwa nowe budynki dla sądów w Warszawie i Olsztynie, ale także budynki po zniesionych ośrodkach zamiejscowych NSA z uwagi na zwiększone zatrudnienie w sądach, które będą mieć siedziby w tych budynkach. Przyjęto przy tym założenie, że dla sądów administracyjnych w Warszawie i Olsztynie zostaną przekazane objekty z zasobów Skarbu Państwa. Szacuje się, że łączne koszty niezbędnych zakupów oraz budowy, robót remontowych i adaptacyjnych w budynkach sądowych wyniosą około 177.000.000 zł. Natomiast jednorazowe wydatki pozainwestycyjne związane z wyposażeniem szacuje się na około 52.000.000 zł.

Z przedstawionych wyliczeń wynika więc, że prognozowane skutki finansowe dla budżetu państwa stanowią kwotę 304.500.000 zł.

V. Projekt ustawy nie zawiera postanowień sprzecznych z prawem Unii Europejskiej.

STANOWISKO KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 17 maja 2001 r.

do projektów ustaw:

- Prawo o ustroju sądów administracyjnych
- o postępowaniu przed sądami administracyjnymi
- Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

UWAGA OGÓLNA

Przedstawione do opiniowania projekty mają z ustrojowego i społecznego punktu widzenia pierwszorzędne znaczenie, toteż powinny zostać poddane szerokiej publicznej dyskusji oraz głębokiej analizie prawniczej. Rozważenia wymaga w szczególności osnowa struktury sądownictwa administracyjnego, model środków odwoławczych (zaskarżenia), sposób rozstrzygania sporów kompetencyjnych oraz zagadnienia międzyczasowe. Wiele propozycji w tych dziedzinach budzi zasadnicze wątpliwości jurydyczne i systemowe.

UWAGI DO USTAWY - PRAWO O USTROJU SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH

do art. 3.

Niefortunne wydaje się nadanie sądom administracyjnym pierwszej instancji nazwy „sąd administracyjny pierwszej instancji”. Nazwa taka ma szereg wad, gdyż jest zbyt długa, nie ma jednoznacznej konotacji semantycznej, a także w codziennym używaniu może okazać się kłopotliwa i myląca. Przy naturalnej skłonności do tworzenia skrótów i skrótowców, nazwa „Sąd Administracyjny” będzie redukowana do liter „S.A.”, co doprowadzi do wieloznaczności, gdyż tym skrótem posługują się już sądy apelacyjne (np. w skrótach orzeczenie SA, sędzia SA itp.). Wydaje się, że dobrą nazwą sądów administracyjnych na pierwszym szczeblu instancji byłaby nazwa „okręgowy sąd administracyjny” (w ustawie o postępowaniu przed sądami

administracyjnymi mówi się zresztą o „okręgach” sądów administracyjnych pierwszej instancji - art. 13 ust. 2, a pojęcie „okręg” w nomenklaturze ustrojowej oznacza obszar obejmujący jedno lub więcej województw, co z kolei odpowiada przepisowi art. 2 omawianej ustawy).

do art. 6

Ustęp 4 tego przepisu został ułożony wadliwie, gdyż dotyczy nie statusu (stanowiska) sędziego, lecz kwestii pracowniczych (zatrudnienia). Tą samą wadą są zresztą obarczone przepisy art. 51 § 4 Prawa o u.s.p. oraz art. 12 ust. 4 ustawy o NSA, a projekt tę wadę powielił. Nadto wynika z niego, że zatrudnienie sędziego następuje na podstawie powołania (art. 68 i następne k.p.), podczas, gdy stosunek pracy sędziego w rzeczywistości nawiązuje się na podstawie mianowania, a powołanie dotyczy tylko stanowiska.

do art. 9

Wadą projektu jest pominięcie szczegółowej regulacji sądownictwa dyscyplinarnego. W każdym razie, skoro w sprawach dyscyplinarnych orzeka Naczelny Sąd Administracyjny, to nie jest możliwy wybór tylko niektórych sędziów tego Sądu do orzekania w tych postępowaniach. Ustawa powinna więc określać jedynie sposób wyznaczenia poszczególnych sędziów do składów orzekających w sprawach dyscyplinarnych, spośród wszystkich sędziów Sądu.

do art. 22

Konieczne, zgodne ze współczesnymi tendencjami, wydaje się wprowadzenie kadencyjności prezesów sądów administracyjnych pierwszej instancji. Odmiennosc w stosunku do stanowiska Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz stanowisk prezesów w sądach powszechnych nie jest uzasadniona.

do art. 27

W punkcie 3 należy dodać, że chodzi o wyższe studia prawnicze. Przy braku tego zastrzeżenia referendarzem sądowym mógłby zostać np. lekarz weterynarii albo geodeta, pełniący przez co najmniej pięć lat stanowiska w administracyjnej służbie weterynaryjnej lub geodezyjnej.

do art. 32

Ustalanie liczby stanowisk sędziowskich w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, w tym liczby wiceprezesów, powinno następować na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. W każdym razie, ominięcie Krajowej Rady Sądownictwa w tym procesie jest ustrojowo wadliwe.

do art. 43 ust. 2

Unormowanie tego przepisu, ustalającego zwykłą większość głosów przy podejmowaniu uchwały o przedstawieniu kandydatów na Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, pozostaje w sprzeczności z art. 45 ust. 5, wymagającego do podejmowania uchwał większości bezwzględnej. W wypadku utrzymania rozwiązania ujętego w art. 43 ust. 2 należałoby zatem w zdaniu drugim art. 45 ust. 5 dodać zdanie: „jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej”.

UWAGI DO USTAWY O POSTĘPOWANIU PRZED SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI

Wątpliwości wywołuje idea uchwalenia odrębnej ustawy o postępowaniu sądowoadministracyjnym, ale skoro projektodawca zdecydował się na to rozwiązanie, które ma także - oczywiście - swoje zalety, to nie ma pragmatycznych powodów, by tę ideę podważać. Już teraz trzeba jednak zwrócić uwagę, że około trzech czwartych tekstu projektowanej ustawy to niemal dosłowne powtórzenie Kodeksu postępowania cywilnego; co z punktu widzenia zasad legislacji nie jest zjawiskiem pożądanym, pomijając fakt, że identyczne przepisy umieszczone w różnych ustawach doprowadzą do swoistego zdezorientowania doktryny prawa procesowego oraz rozchwiania jednolitości praktyki sądowej.

do art. 5

Pożądane jest wyraźne wyłączenie z kompetencji sądów administracyjnych wszelkich spraw z zakresu władzy sądowniczej nie będących działalnością administracji publicznej (aktów Krajowej Rady Sądownictwa oraz organów sądów), dotyczących statusu sędziów, zakresu jurysdykcji, powołań i odwołań ze stanowiska itd., zwłaszcza, że z art. 3 ust. 3 wynika swoiste domniemanie drogi sądowoadministracyjnej, co budzi zasadnicze zastrzeżenia w aspekcie domniemania drogi sądownictwa powszechnego z art. 177 Konstytucji.

do art. 17 ust. 2

Niefortunne, niejasne i zbyt kolokwialne jest określenie „z przyczyn losowych”. Od razu narzuca się śmierć, choroba sędziego lub członka jego rodziny, a przecież - jak się wydaje - nie o takie lub nie tylko o takie sytuacje tutaj chodzi. Język prawny posługuje się w podobnych sytuacjach sformułowaniem „z przyczyn wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych itp.” albo „w wyjątkowych wypadkach”.

do art. 23 i 155 ust. 6

Indeksowanie kary grzywny do przeciętnego wynagrodzenia, czy też tworzenie jakichkolwiek innych relacji, jest rozwiązaniem trudnym do zaakceptowania. W państwie praworządnym osoba podlegająca grzywnie musi znać jej rozmiar, jeśli nie kwotowy, to przynajmniej wyrażony innymi stałymi wartościami (np. art. 33 k.k.).

do art. 45

Nadanie pismom sporządzanym przez strony nazwy „pisma sądowe” jest nieuzasadnione i mylące. Przymiotnik „sądowy” oznacza „dotyczący sądu, pochodzący od sądu, związany z sądem”, a więc zwrot „pisma sądowe” musi oznaczać pisma sporządzane przez sąd, wychodzące z sądu, a nie pisma do sądu kierowane (przykładowo: „pisma urzędowe” to pisma sporządzane przez urząd, a nie kierowane do urzędu). Ponadto, sformułowanie „pisma sądowe” łatwo kojarzy się z pojęciem „czynności sądowe”, które są czynnościami sądu (sędziego), a nie uczestnika procesu. Zresztą w całym materiale normatywnym zwrot „pisma sądowe” oznacza pisma sądu, a nie pisma stron (np. art. 610³ i 1135 § 2 k.p.c., rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym (Dz.U. Nr 62, poz. 696), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 62, poz. 697) oraz wiele umów międzynarodowych i konwencji, np. Konwencja Lugańska).

do art. 113

Zastosowano tutaj kalkę z art. 224 k.p.c., tymczasem sformułowania tego przepisu „uzna sprawę za dostatecznie wyjaśnioną” są mocno krytykowane. Powszechnie przyjmuje się, że ustawodawca, reformując Kodeks i odchodząc od dogmatu „prawdy obiektywnej” przez

przeoczenie pozostawił art. 224 k.p.c. w dawnym brzmieniu. W orzecznictwie i piśmiennictwie współczesnym mówi się raczej o „zdatności sprawy do wyrokowania”, a nie o jej „dostatecznym wyjaśnieniu”.

do art. 144

Na tle tego przepisu powstaje pytanie o chwilę związania wyrokiem wydanym na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym (art. 120 projektu).

do art. 173 i nast.

1. Model środków odwoławczych należy uznać za konstrukcyjnie wadliwy, gdyż - co w systemie sądowym dawno już wyjaśniono i „przećwiczone” - kasacja, w postaci, w jakiej ją ustanowiono w projekcie, jest uzasadniona ustrojowo tylko na trzecim szczeblu instancji, przy jednoczesnym istnieniu dwóch niższych sądowych instancji merytorycznych. Tymczasem w projektowanym modelu istnieje tylko jedna instancja niższa i na dodatek ona także jest instancją kasacyjną. W istocie stworzono zatem dwuszczeblową kasację (drugą kasację w toku instancji, metakasację).

2. Wątpliwości budzi także nadanie środkowi odwoławczemu przysługującemu od orzeczeń sądów administracyjnych pierwszej instancji - niezależnie od jego procesowego kształtu - nazwy „kasacja”. Kasacja jest środkiem odwoławczym (zwyczajnym lub nadzwyczajnym) wnoszonym do Sądu Najwyższego, przysługującym od orzeczeń sądów powszechnych drugiej instancji, zakorzenionym w polskiej tradycji prawnej w tym kształcie od prawie dwu stuleci, toteż przenoszenie jej obecnie na grunt postępowania sądowniczo-administracyjnego, mimo podobieństwa instytucji, jest naruszeniem tej tradycji, przy jednoczesnym zapoznaniu tradycji sądownictwa administracyjnego, uformowanej w okresie II Rzeczypospolitej i współcześnie (skarga, a w innych krajach także rekurs, rekurs rewizyjny, itd.).

Należy zatem zaproponować, pozostawiwszy „skargę” jako czynność inicjującą postępowanie przed sądem administracyjnym pierwszej instancji, nadanie środkowi odwoławczemu przysługującemu do Naczelnego Sądu Administracyjnego np. nazwy „skarga odwoławcza”. Dodatkowym pożytkiem przyjęcia tej nazwy będzie zapobieżenie nieporozumieniom pojęciowym i chaosowi doktrynalnemu, jaki może powstać przez nadanie takiej samej nazwy - „kasacja”, - różnym środkom prawnym. _ _ _

3. W związku z modelem środków odwoławczych pojawia się potrzeba wyposażania sądów pierwszej instancji oraz, ewentualnie, także Naczelnego Sądu Administracyjnego, w kompetencje rewizyjne (apelacyjne), celem przyspieszenia załatwienia sprawy, gdy nie ma sporu co do faktów, a prawo jasno dyktuje, jaka decyzja ma zapaść. Postulat ten, zgłaszany od dawna, jeszcze w okresie funkcjonowania Najwyższego Trybunału Administracyjnego (np. A. Chmurski lub B. Wasiutyński, por. też tezy Pierwszego Polskiego Kongresu Nauk Administracyjnych, Poznań, czerwiec, 1929 r.), zasługuje w pełni na poparcie.

Należy także rozważyć dopuszczenie możliwości - w wypadku uwzględnienia środka odwoławczego przez Naczelnny Sąd Administracyjny - uchylecia nie tylko zaskarżonego orzeczenia, ale także poprzedzającej je decyzji administracyjnej, od której wniesiono skargę (art. 185 ust. 1).

4. Niejasny - na tle zaproponowanego systemu środków odwoławczych - jest model prawomocności orzeczeń sądów pierwszej instancji. Z jednej strony, w art. 169 stwierdza się, że orzeczenie staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje od niego środek odwoławczy, a z drugiej, w art. 186, że Naczelnny Sąd Administracyjny, rozpoznając kasację, uchyla wyrok także w części niezaskarżonej (a więc prawomocnej, jeżeli upłynął termin z art. 177). Zachodzi więc tutaj wyraźna sprzeczność, którą potęguje unormowanie ujęte w art. 183 ust. 1.

W konsekwencji nie wiadomo także, czy kasacja jest środkiem odwoławczym od nieprawomocnych, czy także prawomocnych orzeczeń sądu pierwszej instancji.

do art. 286 i nast.

Zaproponowany model rozstrzygania sporów kompetencyjnych (art. 58 ust. 4 i 5; art. 286 i nast. oraz art. 199¹ k.p.c.) jest wadliwy i sprzeczny z Konstytucją (art. 184). Można przewidzieć, że stanie się on w przyszłości zarzewiem konfliktów, a przede wszystkim doprowadzi do niejednolitego orzecznictwa. Nie do przyjęcia są także proponowane składy „mieszane” - Naczelnego Sądu Administracyjnego z udziałem sędziów Sądu Najwyższego oraz Sądu Najwyższego - z udziałem sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego (projektowany art. 199¹ k.p.c.). Jedynym organem rozpoznającym spory kompetencyjne powinien być Sąd Najwyższy, umocowany przez ustawę na podstawie art. 183 ust. 2 Konstytucji. Możliwe też byłoby rozważenie utworzenia specjalnego organu (kolegium kompetencyjnego) przy Sądzie Najwyższym (por. A. Wasilewski "Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym (de lege lata i de lege ferenda)" PiP 2000 r. nr 8, s. 3-16).

**UWAGI DO USTAWY - PRZEPISY WPROWADZAJĄCE USTAWĘ PRAWO O USTROJU
SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH I USTAWĘ O POSTĘPOWANIU PRZED SĄDAMI ADMI-
NISTRACYJNYMI**

1. Krytycznie należy ocenić pozostawienie w kompetencji sądów administracyjnych spraw dotyczących stosunków cywilnych (pracy). W szczególności należy uznać, że wszystkie spory o roszczenia ze stosunków pracy, także powstałych na podstawie mianowania, powinny być poddane orzecznictwu sądów powszechnych (pracy). W szczególności dotyczy to mianowanych pracowników urzędów państwowych (art. 10).

2. Wśród zmian wprowadzanych do różnych ustaw (art. 4 - 57 projektu) budzi wątpliwości brak zmiany art. 5 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48 ze zm.); w art. 12 zaproponowano jedynie zmianę art. 16 i 36 tej ustawy. Należy zaznaczyć, że wprowadzenie dwustopniowego sądownictwa administracyjnego odejmię z kompetencji Sądu Najwyższego rozpoznawanie spraw skarg na decyzje administracyjne, a tym samym najpewniej odpadnie podstawa do używania nazwy „Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”. W związku z tym art. 5 ustawy o Sądzie Najwyższym wymaga zmiany, przy czym, ze względu na zachowanie we właściwości Sądu Najwyższego niektórych spraw z zakresu prawa publicznego (np. wyborczego), można zaproponować nadanie wymienionej Izbie nazwy „Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych oraz Spraw Publicznych”.



Przewodniczący
Rady Sądownictwa
sędzia Józef Iwulski

S t a n o w i s k o

Sądu Najwyższego w sprawie projektów ustaw

- **Prawo o ustroju sądów administracyjnych**
- **o postępowaniu przed sądami administracyjnymi**
- **Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o ustroju sądów administracyjnych**

Przedstawione projekty ustaw mają na celu dostosowanie funkcji, kompetencji i struktury sądownictwa administracyjnego do wymagań określonych w Konstytucji RP. Projektowane wyłączenie nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądownictwem administracyjnym i powierzenie w pełni kompetencji z zakresu administracji sądowej Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego zostało poparte w uzasadnieniu projektu poważnymi argumentami. Jednakże niezależnie od akcentowanej odrębności sądownictwa administracyjnego, pożądane byłoby skonfrontowanie przyjętych założeń z regulacjami w Prawie o ustroju sądów powszechnych (z uwzględnieniem rozpatrywanego przez Sejm projektu). Może bowiem wywoływać wątpliwości ewentualna zasadnicza rozbieżność przyjętych rozwiązań i określenia funkcji Ministra Sprawiedliwości w zakresie nadzoru administracyjnego nad sądami.

W projekcie ustawy o ustroju sądów administracyjnych zastrzeżenia nasuwają następujące propozycje.

Możliwość delegowania sędziego sądu administracyjnego pierwszej instancji na podstawie art. 13 ust. 1 do pełnienia obowiązków sędziego w Naczelnym Sądzie Administracyjnym bez określenia czasowego (na czas nieokreślony) narusza zasadę wyrażoną w art. 5, według którego – jak należy rozumieć – sędziów sądu administracyjnego zarówno pierwszej jak i drugiej instancji powołuje Prezydent Rzeczypospolitej (art. 179 Konstytucji).

Na tle projektowanego art. 28 ust. 1 wydaje się celowe wydanie odrębnego aktu prawnego regulującego jednolicie wynagrodzenia pracowników administracyjnych i obsługi dla całego wymiaru sprawiedliwości i usunięcie tego przepisu z projektu tej ustawy.

Przepis art. 35 ust. 2 ma stanowić odpowiednik art. 36¹ Prawa o ustroju sądów powszechnych. Jednakże ten ostatni przepis odnosi się do sytuacji braku w ogóle jurysdykcji sądowej. Projektowany przepis stwarzałby podstawę do unieważnienia każdego prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego z powodu naruszenia właściwości, także np. w sytuacji gdy Sąd Najwyższy uznał właściwość tego sądu.

W projekcie ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i przepisów wprowadzających Prawo o ustroju sądów administracyjnych zastrzeżenia natury konstytucyjnej budzą przepisy art. 58 ust. 4 i 5 oraz art. 286-290 ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, a także art. 4 pkt 5 i art. 5 przepisów wprowadzających, bowiem przewidują one związanie sądu powszechnego orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczącym drogi sądowej. Jest to sprzeczne z art. 184 Konstytucji RP, który ogranicza właściwość NSA do kontroli działalności administracji publicznej i art. 183 ust. 1 Konstytucji przyznającym Sądowi Najwyższemu prawo sprawowania nadzoru nad działalnością sądów powszechnych. Przyjąć należy, że spory kompetencyjne między sądami powszechnymi a sądami administracyjnymi powinien rozpoznawać Sąd Najwyższy w ramach upoważnienia wynikającego z art. 183 ust. 2 Konstytucji RP. Przepis ten upowaznia Sąd Najwyższy do wykonywania innych czynności (niż nadzór nad sądami powszechnymi i wojskowymi) określonych w Konstytucji i ustawach. Nadto projektowana regulacja nie rozstrzyga sytuacji, gdy uważają się za właściwe do rozstrzygnięcia sądy powszechne i sądy administracyjne (spór pozytywny).

Spory kompetencyjne między sądami powszechnymi i sądami administracyjnymi powinien rozstrzygać Sąd Najwyższy. Wydaje się jednakże możliwe inne rozwiązanie tego zagadnienia, polegające na powołaniu odrębnego organu – Kolegium Kompetencyjnego – utworzonego specjalnie do rozstrzygania tych sporów. Członkami tego Kolegium mogliby być w równej liczbie sędziowie Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego. Unormowanie to nawiązywałoby do ustawy z dnia 25 listopada 1925 r. o Trybunale Kompetencyjnym (Dz. U. Nr 126, poz. 897). Miała ona jednakże umocowania konstytucyjne (art. 86 Konstytucji z 1921 r.), a Konstytucja z 1997 r. nie przewiduje utworzenia odrębnego organu do rozstrzygania sporów kompetencyjnych.

Przy pełnym wyodrębnieniu sądownictwa administracyjnego spory kompetencyjne będą mieć szczególne znaczenie dla zapewnienia porządku prawnego.

Z punktu widzenia zakresu właściwości sądów administracyjnych, określonego w art. 184 Konstytucji, budzi wątpliwości utrzymanie kompetencji tych sądów w odniesieniu do rozpoznawania niektórych sporów ze stosunku pracy mianowanych pracowników urzędów państwowych i urzędników służby cywilnej (art. 10 i art. 49 przepisów wprowadzających ...). Zasadą jest rozstrzygnięcie sporów ze stosunku pracy tych dwóch grup pracowników przez sądy pracy. Jednakże w odniesieniu do wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku pracy mianowanego urzędnika urzędu państwowego, a także przeniesienia lub zawieszenia w pełnieniu obowiązków, może on odwołać się do wyższego przełożonego, a następnie do sądu administracyjnego (art. 38 ustawy o pracownikach urzędów państwowych). Natomiast urzędnik służby cywilnej może na drodze sądowoadministracyjnej dochodzić roszczeń związanych z przeniesieniem i udzieleniem urlopu bezpłatnego (art. 56 ustawy o służbie cywilnej). Wybór drogi dochodzenia roszczeń jest więc dość przypadkowy, co w szczególności widać w odniesieniu do spraw związanych z rozwiązaniem stosunku pracy. Dla mianowanego pracownika urzędu właściwa jest droga sądowoadministracyjna, a dla urzędnika służby cywilnej - sąd pracy.

Zastrzeżenie wywołuje art. 68 ust. 2 przepisów wprowadzających stwarzający możliwość przeniesienia sędziego w stan spoczynku z pełnym uposażeniem w sytuacji w nim określonej, zwłaszcza w kontekście uregulowania zawartego w art. 67 ust. 1 nie przewidującego takiej możliwości.

Ogólniejsze zastrzeżenie wywołuje art. 3 ust. 3 projektu ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, w myśl którego sądy orzekają także w sprawach, w których przepisy ustaw szczególnych przewidują sądową kontrolę. W myśl art. 184 Konstytucji sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej (i to tylko w ramach wyznaczonych przez ustawę), co oznacza, że do ich kompetencji nie należą inne materie poza kontrolowaniem administracji publicznej. W art. 3 ust. 2 projektu ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wskazano (skonkretyzowano) sprawy z zakresu kontroli działalności administracji publicznej. Z zestawienia tego przepisu z art. 3 ust. 3 projektu wynika wszakże wniosek, że ustawy szczególne mogą ustanowić kontrolę sądu administracyjnego w sprawach spoza tego zakresu (nie zastrzega się w nim bowiem, że idzie o sądową kontrolę działalności administracji publicznej), to zaś prowadzi do wniosku, iż projektuje się w tym wypadku rozwiązanie, które wykracza poza formułę art. 184 Konstytucji.

Prof. dr hab. Lech Gardocki

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 24 października 2001 r.

Cena - 2,04zł + 22% VAT

